

EVLIYA ÇELEBİ SİYASAL BİLİMLER DERGİSİ
Sayı: 4 / 2025

EVLIYA ÇELEBİ SİYASAL BİLİMLER DERGİSİ
EVLIYA ÇELEBİ JOURNAL OF POLITICAL SCIENCES

Sayı / Number: 4
EKİM / OCTOBER 2025

Sahibi / Owner
T.C. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Uygulama ve Araştırma Merkezleri Koordinatörlüğü

İmtiyaz Sahibi
Prof. Dr. Süleyman KIZILTOPRAK
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Rektörü

Baş Editör / Chief Editor
Prof. Dr. Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU

Editör / Editor
Muhammed AKSU

Editör Yardımcısı/ Assistant Editor
Ezgi ŞAHİN
Şeyma ŞİRAZ

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Arif KOLAY
Prof. Dr. Ayşe Nur SIR DÜNDAR
Prof. Dr. Eray ACAR
Prof. Dr. Hüsamettin İNAÇ
Prof. Dr. Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU
Doç. Dr. Erkan ÇAV

Dil Editörleri
Doç. Dr. Erdal ADAY
Nazım FATSA

Görsel Tasarım ve Dizgi / Graftic Design & Typest
Öğr. Gör. Betül AYHAN

Kapak Tasarımı / Cover Design
Öğr. Gör. Adem DÖNMEZ

Yazışma Adresi / Correspondence Address:
Evliya Çelebi Siyasal Bilimler Dergisi
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Uygulama ve Araştırma Merkezleri Koordinatörlüğü, Kütahya-Türkiye
evliyacelebisbd@dpu.edu.tr

E ISSN: 3062-2735

Alan Editörleri

Prof. Dr. Şevket ÖKTEN
Doç. Dr. Aslı SAĞIROĞLU
Doç. Dr. Aytekin ZEYNELOVA
Doç. Dr. Metin BAŞ
Doç. Dr. Murteza HASANOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖLMEZ
Dr. Öğr. Üyesi Umut Turgut YILDIRIM
Dr. Doğan PEKER

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ali Fuat GÖKÇE
Prof. Dr. Eray ACAR
Prof. Dr. Haluk ALKAN
Prof. Dr. Hüsamettin İNANÇ
Prof. Dr. Nezir AKYEŞİLMEN
Prof. Dr. Ramazan KILIÇ
Prof. Dr. M. Serhan YÜCEL
Prof. Dr. Yücel KARADAŞ
Doç. Dr. Ferhat ÇETİNKAYA

EVLİYA ÇELEBİ SİYASAL BİLİMLER DERGİSİ

Sayı: 4 / 2025

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Araştırma Makaleleri

1991 ile 2025 Arasında Azerbaycan'ın Geçirmiş Olduğu İç ve Dış Gelişmeler

Domestic and External Developments of Azerbaijan Between 1991 and 2025

Rahman AGHAZADA

1-19

Modern Emirlik, Eski Korkular: İran'a Karşı Birleşik Arap Emirlikleri'nin Rejimsel Güvenlik Refleksi

Modern Emirate, Ancient Fears: The United Arab Emirates' Regime Security Reflex Against Iran

Tunahan AKPOLAT

20-36

Trump Dönemi Ticaret Politikalarının Gelişmekte Olan Ülkeler Açısından Etkisi: ABD-Türkiye Ticari İlişkilerinin Değerlendirilmesi

The Impact of Trump Era Trade Policies on Developing Countries: An Assessment of U.S.-Türkiye Trade Relations

Tuğçenur EKİNCİ FURTANA

37-47

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Geçiş Sürecinde İttihat ve Terakki'nin Ekonomi ve Eğitimi Millileştirme Politikaları

The Policies of Nationalizing Economy and Education of the Committee of Union and Progress in the Transition from the Ottoman Empire to the Republic

Mehmet Alpaslan EŞKİ

48-64

Kritik Madenler ve Stratejik Kaynaklar İçin Ticari Diplomasi Kullanımı: Afrika ve Orta Asya Örneği

The Use of Commercial Diplomacy for Critical Minerals and Strategic Resources: The Case of Africa and Central Asia

Emrullah BARDAKÇI

65-80

Etnosiyonizm: İsrail'in Etnik Siyonist Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme

Ethnozionism: An Assessment of Israel's Ethnic Zionist Policies

Nazım FATSA,

81-100

İnceleme Makalesi

İsrail Ordusunda Kadınların Rolü: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mi? Zorunlu Temsil mi?

The Role of Women in the Israeli Army: Social Gender Equality? Mandatory Representation?

Dilara ÖNEŞ

101-118

EVLİYA ÇELEBİ SİYASAL BİLİMLER DERGİSİ

Sayı: 4 / 2025

SUNUŞ YAZISI

Kütahya, Türk tarihinin ve siyasal gelişim sürecinin en kritik dönemeçlerine tanıklık etmiş köklü bir yerleşim merkezidir. Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna (1299), İstiklâl Harbi'nin dönüm noktalarından biri olan 30 Ağustos 1922 Dumlupınar Zaferi ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna (1923) ve ülkemizin çok partili siyasal hayata geçişine (1946) ev sahipliği yapmıştır. Bu yönüyle Kütahya, yalnızca tarihsel olayların sahnesi değil, aynı zamanda devlet geleneğimizin sürekliliğini, demokratik kültürün olgunlaşmasını ve ulusal kimliğin inşasını temsil eden bir sembol şehir konumundadır.

Cumhuriyet tarihimizin önemli aktörlerinden biri olan Demokrat Parti lideri Adnan Menderes'e başbakanlık yolunu açan demokratik dinamizmin temelinde de Kütahya'nın tarih boyunca taşıdığı özgürlükçü, yenilikçi ve toplumsal dönüşüme açık ruhun izleri görülmektedir. Bu ruh, şehrin hem tarihsel hafızasında hem de çağdaş siyasal kültürümüzde güçlü bir biçimde varlığını sürdürmektedir.

Bu tarihsel miras, Kütahya'yı yalnızca geçmişin tanığı değil, aynı zamanda geleceğin akademik, kültürel ve entelektüel merkezlerinden biri haline getirmiştir. Bu bağlamda, adını Dumlupınar Zaferi'nden alan Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, ulusal hafızada derin bir anlam taşıyan bu coğrafyada bilimin, düşüncenin ve araştırmanın öncü kurumlarından biri olma sorumluluğunu taşımaktadır. Üniversitemiz hem tarihsel kökleriyle hem de çağdaş vizyonu ile ülkemizin akademik gelişimine katkı sağlamayı sürdürmektedir.

Bu bilinçle, Osmanlı İmparatorluğu'nun ve dünyanın en büyük seyyahlarından biri olan Evliya Çelebi'nin adını taşıyan bu dergiyi, onun doğduğu topraklarda yayımlamak bizim için büyük bir onur ve aynı zamanda bir vefa borcunun ifadesidir. Dumlupınar Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Merkezleri Koordinatörlüğü tarafından yürütülen bu akademik girişim, Kütahya'nın bilimsel üretkenliğini ulusal ve uluslararası düzleme taşımayı amaçlamaktadır.

Bir yıl önce yayımlanan Evliya Çelebi Siyasal Bilimler Dergisi'nin ilk sayısının ardından, bugün dördüncü sayımıza ulaşmanın haklı gururunu yaşıyoruz. Bu sayımızın ilk kez DergiPark platformu üzerinden yayımlanması ise dergimizin akademik erişilebilirliğini ve görünürliğini artırma yönündeki kararlılığımızın somut bir göstergesidir.

Bu vesileyle, dergimizin hazırlanmasında emeği geçen baş editörümüz Prof. Dr. Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU olmak üzere; site sorumlusu Doç. Dr. Erkan ÇAV'a, mizanpaj sorumlusu Betül AYHAN'a, tasarımcımız Âdem SÖNMEZ'e, dil editörü Nazım FATSA'ya ve dergi koordinatörlüğü ile 4. sayımızın editörlüğünü üstlenen Muhammed AKSU'ya teşekkür ederim.

Ekonomi, siyaset, toplum ve tarih alanlarında özgün ve nitelikli bilimsel çalışmalara yer verdiğimiz bu sayının, hem ulusal akademik literatüre katkı sunacağına hem de Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nin araştırma vizyonunu güçlendireceğine inanıyoruz. Önümüzdeki süreçte temel hedefimiz, dergimizi TR Dizin kapsamına dâhil ederek bilimsel saygınlığını daha da artırmaktır. Bu hedefe, akademik bir sorumluluk ve profesyonel bir yaklaşımla çalışan ekibimizin azmi sayesinde kısa sürede ulaşacağımıza olan inancım tamdır.

Prof. Dr. Süleyman KIZILTOPRAK
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Rektörü

EVLIYA ÇELEBİ SİYASAL BİLİMLER DERGİSİ

Sayı: 4 / 2025

BAŞ EDITÖRDEN

Kütahya; Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna (1299), Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluşuna (1922) ve çok partili siyasi hayata geçişe (1946) tanıklık etmiş kadim bir şehirdir. Ayrıca, Aydın'da seçilemeyen ancak daha sonra Demokrat Parti'nin lideri olarak başbakanlık görevine gelen Adnan Menderes'e bu yolu açan demokrasinin de şehridir.

Dünyanın ve Osmanlı İmparatorluğu'nun en büyük seyyahı olan Evliya Çelebi'nin adına, onun memleketinde bir dergi çıkarmak bizler için bir vefa borcu olmuştur. Bu düşünceyle, Üniversitemizin Uygulama ve Araştırma Merkezleri Koordinatörlüğü bünyesinde bundan tam bir yıl önce Evliya Çelebi Siyasal Bilimler Dergisi'nin ilk sayısını yayımlamıştık. Bugün, dördüncü sayımıza ulaşmanın mutluluğunu yaşıyor ve bu sayımızı ilk kez DergiPark üzerinden akademik kamuoyuna sunuyoruz.

Bu süreçte, yönlendirme ve destekleri için başta Rektörümüz Prof. Dr. Süleyman KIZILTOPRAK'a, dergi mizanpajında emeği geçen Betül AYHAN'a, tasarımcı Adem SÖNMEZ'e, dil editörü Nazım FATSA'ya ve dergi koordinatörlüğü ile 4. sayımızın editörlüğünü üstlenen Muhammed AKSU'ya teşekkürlerimi sunarım.

İktisadi, siyasi, sosyal ve tarih alanlarındaki özgün çalışmaların yer aldığı bu sayımızın ardından hedefimiz, dergimizin TR Dizin'e kabul edilmesi ve ulusal ölçekte tanınırlığının artırılmasıdır. Ekip olarak profesyonel bir anlayışla çalışarak bu hedefe en kısa sürede ulaşacağımıza inancımız tamdır.

Prof. Dr. Hüseyin ŞEYHANLIOĞLU
Evliya Çelebi Siyasal Bilimler Dergisi Baş Editörü

EVLIYA ÇELEBİ SİYASAL BİLİMLER DERGİSİ

Sayı: 4 / 2025